

Коментари на Аналитика на нацрт текстот на Акциониот план за обновливи извори на енергија

До:

Министерство за економија

Г-ѓа Милица Андонов

Г-ѓа Виолета Кецкаровска

ул.Јуриј Гагарин 15

1000 Скопје

Е-пошта: milica.karafiloska@economy.gov.mk
violeta.keckarovska@economy.gov.mk

Скопје, 07.08.2013

Почитувани,

Ви благодариме за доставувањето на нацрт текстот на Акциониот план за обновливи извори на енергија до Аналитика за добивање мислење на истиот.

Аналитика е тинк-тенк организација во која една од клучните области на истражување е енергетската политика, односно поконкретно: обновливи извори на енергија, енергетска ефикасност, гасификација, пазар на топлина од аспект на анализа на политики, нивна имплементација, идентификување на предизвици со цел формулирање на конкретни решенија за донесувачите на одлуки итн. Нашите истражувања во областа на енергетиката и проектите резултати на темата се достапни на нашата интернет страна www.analyticamk.org Контакт лице за програмата за енергетика: Ана Стојиловска astojilovska@analyticamk.org

Инвестирање во истражување и развој во областа на енергетиката од аспект на анализа на политики, социо-економски, технички аспект итн. е од клучна важност за зголемување на квалитетот на домашна анализа и експертиза во областа. Затоа, Аналитика предлага **ставање на конкретна дата за реализирање на поддршката на истражување и развој не подоцна од датум во 2014 год. во Акциониот план дел 4, табела 5, точка 11 во делот почеток и крај на датум на мерката.**

Обезбедување на доволно финансиски средства за финансирање на проекти и активности во областа на енергетската ефикасност и обновливи извори на енергија се еден од предусловите за имплементација на зацртаните цели на Република Македонија во поглед на споменатите области. Фондот за енергетска ефикасност е ставен на хартија уште од 2004 год., но до сега не е реализиран. **Затоа препорака на Аналитика е ставање на конкретна дата за основање на Фондот не подоцна од датум во 2014 год. во Акциониот план дел 4, табела 5, точка 12 во делот почеток и крај на датум на мерката.**

Исто така во прилог на гореспоменатото оди и овозможувањето на физички лица да бидат повластени производители на електрична енергија од обновливи извори, можност која засега ја имаат само правните лица. **Конкретна препорака на Аналитика е да се разгледа целисходноста на оваа мерка не подоцна од утврден датум во 2014 година.**

За исполнување на обврските кон Енергетската заедница во поглед на постигнување на зацртаната цел за достигнување на 21% од финалната потрошувачка на енергија да биде од обновливи извори до 2020 потребен е соодветен механизам на мониторинг и санкции во однос на неисполнување на обврската. Затоа потребно е осмислување на соодветен механизам на мониторинг, контрола и санкции во однос на планираниот процент на обновливи извори. **Аналитика предлага во делот 4.3 под (е) да се додаде: Владата на Република Македонија планира да воведо механизам за мониторинг и санкции во однос на отстапување од планот за достигнување на планираниот процент на обновливи извори во финалната потрошувачка на енергија, за кој ќе подготви Насоки за кои во 2014 ќе се разговара на јавна консултација со сите засегнати страни.**

Повластените тарифи се клучен механизам за поддршка на нови инвестиции во обновливи извори на енергија и зголемување на уделот на обновливи извори во финалната потрошувачка. Затоа, од клучно значење е стабилноста на повластените тарифи, имено нивното менување претходно да се заснова врз направена анализа и консултација со најзасегнатата страна – приватниот сектор, односно потенцијалните инвеститори. Исто така, менувањето на повластените тарифи однапред треба да биде најавено бидејќи нивното ненадејно и често менување во минатото предизвика несигурност кај инвеститорите, и како резултат на тоа дестимулација на инвестиции во областа. **Затоа, Аналитика предлага во делот 4.3 под (е), страна 54 од Акциониот план да се додаде следново: Сигурноста на повластените тарифи се гарантира и на тој начин што нивното менување е однапред најавено и резултат на направени консултации со приватниот сектор. Исто така, Аналитика предлага во делот 4.3, под (f) во Акциониот план во одговорот да се додаде: Повластените тарифи се менуваат врз основа на претходно направена анализа и консултација со најзасегнатата страна – приватниот сектор, односно потенцијалните инвеститори во обновливи извори и нивното менување на повластените тарифи е однапред најавено.**

За реализирање на конкретните цели, проекти и активности во областа на обновливи извори, потребно е обезбедување на соодветни механизми за имплементирање на разновидна финансиска поддршка, која е спомената и во трите енергетски стратегии. До сега се воведени неколку такви механизми, но потребни се уште како понатамошно даночно олеснување на технологија за обновливи извори, грантови, државни средства итн. **Затоа во делот 4.3 под (а), од Акциониот план да се додаде следново: Во 2014 год. Министерството за економија со**

поддршка на Агенцијата за енергетика и сите засегнати страни ќе изработат листа на други мерки за финансирање на проекти и активности во областа на обновливите извори како даночни оласнувања, грантови, државни средства итн.

Општините во Република Македонија се соочуваат со предизвици во подготовка и имплементација на своите програми за енергетска ефикасност поради недостаток на капацитет и финансиски средства. Од друга страна, со мерки за енергетска ефикасност, проекти за облививи извори и изградба на локална топлинска или гасификациска инфраструктура, значително би придонеле во подобрување на локалниот пазар на топлина. Бидејќи подготовка и реализирање на вакви проекти се во најголема мера предизвик за општините, потребна им е техничка и финансиска поддршка. Исто така, има голема потреба од подобрување на пазарот на топлина бидејќи истиот се состои во мал дел од централно греење (10%) и индивидуални форми на греење кои најчесто вклучуваат неефикасно искористување на дрвото, предизвикувајќи дефорестација, загадување, над 1000 смртни случаи годишно и прекумерна употреба на електрична енергија за греење, што води до голема потрошувачка на енергија и енергетски загуби. **Затоа, Аналитика предлага во делот 4.4. под (b) да се додаде следново: Во 2014 да се започне со изработка на шеми и механизми за поддршка на локални проекти за енергетска ефикасност и обновливи извори во насока на подобрување на локалните пазари на топлина и создавање на локално централно греење во општините во кои има интерес и можности за релизирање на такви проекти.**

Во целокупниот документ да се изврши ревизија на оние делови каде што стои концесија и да се смени со јавно приватно партнерство т.е. да се вметнат новите измени од Законот за изменување и дополнување на Законот за енергетика објавен во Службен весник на РМ на 31 мај 2013 година.

Со цел добивање на поквалитетен Акционен план, потребно е одржување на јавна консултација со сите релевантни чинители покрај постапката за доставување на Акциониот план до одредени чинители по пошта. Исто така, потребно е да биде оставено доволно време за разгледување на Акциониот план. **Затоа, Аналитика предлага под 5.3 (c) да се додаде следниот текст: Министерството за економија ќе организира јавна консултација со сите засегнати страни по повод Акциониот план на начин на кој прво ќе го објави текстот на Акциониот план на својата интернет страна, ќе го стави на ЕНЕР и ќе прати покана по е-пошта, пошта или телефонски до сите релевантни чинители (стопански комори, граѓански организации, општини, компании итн.) закажувајќи термин за јавна консултација на истиот не порано од 2 недели од неговото доставување. По одржување на јавната консултација, Министерството за економија ќе направи записник од одржаната консултација и ќе одговори на сите забелешки на Акциониот план, доставувајќи ги до сите чинители кои**

дале мислење и објавувајќи ги на својата интернет страна. Одбиените мислења ќе бидат аргументирано образложени.

Ви благодариме на вниманието. Се надеваме дека нашите забелешки ќе бидат замени во предвид и ќе придонесат кон поефикасен и поквалитетен Акционен план. Аналитика Ви стои на располагање за сите прашања и дополнителни информации.

Подготвено од: Ана Стојилоvsка, Истражувач на програмата за енергетика и инфраструктура astojilovska@analyticamk.org и Соња Зубер, Истражувачки и менаџмент координатор sristeska@analyticamk.org